

Kultura bycia i słowa według *Mądrości Syracha*

I. Nie sprzeczasz się z człowiekiem potężnym, abyś przypadkiem nie wpadł w jego ręce. ² Nie spierasz się z człowiekiem bogatym, by nie przeciwstawił ci ciężaru *złota*. Złoto bowiem zgubiło wielu i serca królów uwiodło. ³ Nie sprzeczasz się z człowiekiem gadatliwym i nie dorzucaj dREW do jego ognia! ⁴ Unikaj poufałości z prostytutką, aby twoi przodkowie nie byli znieważani. ⁵ Nie czyn wyrzutów człowiekowi, co się odwraca od grzechu, pamiętaj, że wszyscy jesteśmy godni kary. ⁶ Nie uwłaczaj człowiekowi w jego starości, albowiem i z nas niektórzy się zestarzeją. ⁷ Nie okazuj radości nad zmarłym, pamiętaj, że wszyscy pomrzemy. ⁸ Nie gardź opowiadaniem mędrców, a zajmuj się ich przypowieściami, albowiem od nich zdobędziesz naukę, abyś mógł urzędować u władców. ⁹ Nie odsuwaj od siebie opowiadania starców, albowiem i oni nauczyli się go od swoich ojców; od nich i ty nauczysz się rozumu, by w czasie potrzeby dać odpowiedź. ¹⁰ Nie podpalaj węgli grzesznika, abyś nie spłonął w ogniu ich płomienia. ¹¹ Nie cofaj się przed zuchwalcem, aby się nie zasadził jak sidło przeciw tobie. ¹² Nie pożyczaj człowiekowi możniejszemu od siebie, a jeśliś pożyczyl, uważaj to za stracone! ¹³ Nie rącz ponad swoją możliwość, a jeśliś poręczył, troszcz się jako płatnik! ¹⁴ Nie prawuj się ze sędzią, ponieważ według jego uznania wydadzą mu wyrok. ¹⁵ Nie wyruszaj w drogę z człowiekiem nieroztropnie odważnym, aby ci nie był ciężarem: on bowiem według swej woli będzie postępować i mógłbyś zginąć przez jego szaleństwo. ¹⁶ Nie wadz się z popędlivym i nie wędruj z nim przez pustynię, albowiem krew w oczach jego jest niczym, a zabije cię tam, gdzie nie będzie pomocy. ¹⁷ Nie naradzaj się z głupim, bo nie potrafi rozmowy zachować w tajemnicy. ¹⁸ Wobec obcego nie zdradzaj tajemnic, nie wiesz bowiem, co wymyśli. ¹⁹ Nie otwieraj swego serca każdemu człowiekowi, abyś nie usunął od siebie szczęścia (Syr 8, 1-19).

II. Zająłeś miejsce przy stole suto zastawionym? Nie otwieraj nad nim gardzieli i nie wołaj: «Jakże wiele na nim!» ¹³ Pamiętaj, że źle jest mieć oko chciwe. Cóż między rzeczami stworzonymi gorszego nad takie oko, które z powodu każdej rzeczy napęlnia się łzami. ¹⁴ Po to, co ktoś sobie upatrzył, nie wyciągaj ręki i nie pchaj się wraz z nim do półmiska! ¹⁵ Osądzaj sprawy bliźniego według swoich własnych i nad każdą sprawą się namyśl! ¹⁶ Jedz, co leży przed tobą, jak człowiek, nie bądź żarłoczny, abyś nie wzbudził odrazy. ¹⁷ Przez dobre wychowanie pierwszy zaprzestań *jedzenia*, nie bądź nienasycony, byś kogo nie zraził. ¹⁸ Jeśli zajmiesz miejsce między wieloma, nie wyciągaj ręki jako pierwszy spomiędzy nich. ¹⁹ Jakże mało wystarcza człowiekowi dobrze wychowanemu, na łóżku swym nie będzie ciężko oddychał. ²⁰ Zdrowy jest sen *człowieka*, gdy ma umiarkowanie syty żołądek, wstaje on wcześniej, jest panem samego siebie. Udręka bezsenności, bóle żołądka i kolki w brzuchu - u łakomego człowieka. ²¹ A jeśli byłbyś zmuszony do jedzenia, wstań, zrzuć to na uboczu, a ulżysz sobie. ²² Słuchaj mnie, synu, i nie gardź mną, w końcu uznasz słowa moje za słuszne. We wszystkich czynach swych bądź uważny, a żadna choroba nie zbliży się do ciebie. ²³ Wargi wychwalać będą tego, kto hojny jest na ucztach, i prawdziwe jest świadectwo o jego szlachetności. ²⁴ Miasto będzie szemrać przeciw skąpemu na ucztach i świadectwo o jego sknerstwie jest prawdziwe (Syr 31, 12-24).

III. Jeśli posadzono cię na pierwszym miejscu, nie wbijaj się w pychę, bądź między nimi jak jeden z nich, miej staranie o nich, a dopiero potem usiądź! ² Gdy wykonasz wszystko, co do ciebie należy, zajmij swoje miejsce, abyś się radował wraz z nimi i otrzymał wieniec za umiejętność kierowania ucztą. ³ Mów, starcze, tobie to bowiem przystoi, jednak z dokładnym wyczuciem, abyś nie przeszkadzał muzyce. ⁴ A kiedy jej słuchają, nie rozwódź się mową ani nie okazuj swej mądrości w niestosownym czasie! ⁵ Czym pieczęć z rubinu w złotej oprawie, tym koncert muzyków na uczcie przy winie. ⁶ Jak pieczęć szmaragdowa w złotym obramowaniu, tak melodia muzyków przy słodkim winie. ⁷ Przemów, młodzieńcze, jeśli już musisz, skoro cię o to usilnie dwa razy proszono. ⁸ Mów zwięźle, w niewielu słowach *zamknij* wiele treści, okaż, że jesteś taki, który coś wie, a zarazem umie milczeć. ⁹ Nie wywyższaj się między dostojnikami, a gdy inny mówi, wiele nie gadaj! ¹⁰ Przed grzmotem przelatuje błyskawica, a przed skromnym człowiekiem idzie przychylność. ¹¹ Gdy przyjdzie czas, powstań, nie bądź ostatni, idź szybko do domu i nie postępuj lekkomyślnie! ¹² Tam możesz się zabawić i czynić, co ci się podoba, ale nie grzesz mową zuchwałą! ¹³ Za wszystko wysławiaj Tego, który cię stworzył i który cię upaja swoimi dobrami. ¹⁴ Kto się boi Pana, otrzyma wychowanie, a którzy od wczesnego rana Go szukają, znajdują *Jego* upodobanie. ¹⁵ Ten, kto bada Prawo, życie swe nim wypełni, ale obłudnik znajdzie w nim sposobność do upadku (Syr 32, 1-15).

Wskaż i omów dwa wybrane wskazania Syracydesa odnośnie do kultury bycia i słowa.